

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/212026>

Please be advised that this information was generated on 2021-03-03 and may be subject to change.

In- en doorstroom sectoroverstijgende programma's in het vmbo

Cohort 2008 en 2009

Menno Wester | Nico van Kessel

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Wester, M., Kessel, N.

ITS, Radboud Universiteit Nijmegen

M. Wester & N. van Kessel 2012, ITS, Radboud Universiteit Nijmegen

ISBN 978-90-5554-437-0

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Uitgave:

ITS

Toernooiveld 212

Telefoon: 024 - 3653500

www.ru.nl/its

Copyright © ITS, 2012

Dit onderzoek is gefinancierd uit het budget dat het ministerie van OCW jaarlijks beschikbaar stelt aan de LPC ten behoeve van Kortlopend Onderwijsonderzoek dat uitgevoerd wordt op verzoek van het onderwijsveld.

Inhoud

Woord vooraf	5
1 Inleiding	7
2 Onderzoeksopzet	11
3 De in- en uitstroomresultaten	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Ontwikkeling van de instroom in de vier sectoroverstijgende programma's	13
3.3 Aantal gediplomeerden en slagingspercentages	16
4 Doorstroom van de gediplomeerden naar type vervolgonderwijs	19
4.1 Inleiding	19
4.2 Vmbo-gediplomeerden na één jaar in het vervolgonderwijs	19
4.3 Vmbo-gediplomeerden na twee jaar ander vervolgonderwijs?	21
5 Doorstroom van de gediplomeerden naar het mbo	27
5.1 Inleiding	27
5.2 Doorstroom van vmbo-ers naar het mbo, één jaar na diplomering	27
5.3 De vmbo-gediplomeerden na twee jaar in het mbo	31
6 Doorstroom van vmbo-gediplomeerden naar havo	39
6.1 Inleiding	39
6.2 Profielkeuze van vmbo-gediplomeerden na één jaar op de havo	39
6.3 De vmbo-gediplomeerden na twee jaar op de havo	41
7 Samenvatting	45
7.1 Inleiding	45
7.2 In- en uitstroom van de sectoroverstijgende programma's	45
7.3 Doorstroom naar onderwijssectoren	46
7.4 Doorstroom binnen het mbo	47
7.5 Doorstroom binnen havo	48
7.6 Tot slot	48

Woord vooraf

Sinds 2008 is dankzij de toewijzing van onderscheidende administratieve codes te zien hoe het de leerlingen vergaat die een van de sectoroverstijgende programma's in het vmbo volgen of hebben gevolgd. De sectoroverstijgende programma's bestaan uit *Intersectoraal*, *ICT-route*, *Sport Dienstverlening en Veiligheid* en *Technologie in de GL*. Hoe ontwikkelt zich de belangstelling voor deze programma's, met name in vergelijking het 'traditionele' vmbo? Hoe zit het met het slaagpercentage? Hoe stromen ze door naar het vervolgonderwijs en hoe vergaat hen daar? Vragen die het Platform VMBO Intersectoraal graag beantwoord wilde zien en waarvoor het een aanvraag indiende bij Kortlopend Onderwijsonderzoek, een onderzoeksprogramma gefinancierd door het Ministerie van OCW ter beantwoording van onderzoeksvragen van het onderwijsveld.

Het voorliggende rapport geeft een antwoord op bovenstaande vragen, hetgeen twee jaar geleden niet of nauwelijks mogelijk was toen eenzelfde verzoek werd ingediend. Dat het toen niet goed lukte kwam in belangrijke mate door het niet centraal aanwezig zijn van leerlingengegevens. Dankzij de medewerking van DUO en het ministerie van OCW was het nu mogelijk de instroom, uitstroom en doorstroomgegevens van alle leerlingen te analyseren en te rapporteren.

Het voorliggende rapport laat over alle scholen heen zien hoe het er voor staat. Wie geïnteresseerd is in de situatie per school en per opleiding kan de draaitabellen op www.doorstroomvmbo.nl raadplegen.

Als u verder leest ziet u hoe positief de sectoroverstijgende programma's zich ontwikkelen. Heeft het 'traditionele' vmbo te maken met een daling van het aantal leerlingen, de sectoroverstijgende programma's kunnen zich in het algemeen verheugen over een toenemende belangstelling, voor een deel omdat steeds meer scholen deze programma's aanbieden.

Voor de uitvoering van het onderzoek willen we met name DUO in de persoon van Cees Vermeulen bedanken.

Nico van Kessel
Coördinator Nijmegen-Amsterdam connectie¹

¹ De Nijmegen-Amsterdam connectie is een samenwerkingsverband tussen ITS en Kohnstamm Instituut in het kader van Kortlopend Onderwijsonderzoek

1 Inleiding

Veel deelnemers in het mbo beginnen aan een opleiding zonder een goed ontwikkeld studie- en beroepsbeeld. Gevolg hiervan is dat grote aantallen deelnemers wisselen van opleiding of sector, of zelfs helemaal stoppen met school (voortijdig schooluitval). Uit cijfers van het CBS blijkt dat vijf procent van de deelnemers in het mbo (zonder diploma) het volgende schooljaar ingeschreven staat in een andere sector. Deze leerlingen maken hun mbo-opleiding dus niet af in de sector waarin ze aanvankelijk waren begonnen. Het gaat dan vooral om jonge deelnemers (tot 17 jaar) ‘die nog volop met hun studie- en beroepskeuze bezig zijn’ (CBS, dec. 2010).

Uit onderzoek blijkt verder dat ongeveer een op de drie voortijdig schoolverlaters achteraf gezien liever een andere opleiding gekozen zou hebben (RWI, 2008). Een beter beeld van de vervolgopleiding en beroepsperspectieven zou dus veel uitval kunnen voorkomen.

In het vmbo moeten leerlingen al vroeg voor een bepaalde sector – en daarmee een bepaald beroepenveld – kiezen. Voor veel leerlingen komt dit keuzemoment te vroeg. Om leerlingen beter in staat te stellen te kiezen voor een beroepenveld dat bij hen past, bieden steeds meer vmbo’s zogenaamde sectoroverstijgende of intersectorale programma’s aan. Kenmerkend voor deze programma’s is een brede oriëntatie op verschillende soorten werk, gekoppeld aan goede loopbaanbegeleiding.

Aanvankelijk begonnen als experimentele programma’s zijn inmiddels vier sectoroverstijgende examenprogramma’s per 1 augustus 2008 regulier geworden:

- Intersectoraal
- ICT-route
- Sport dienstverlening en veiligheid
- Technologie in de GL

De scholen die deze programma’s aanbieden zijn verenigd in de vier bijbehorende platforms.

Doelstelling van de sectoroverstijgende programma's in het vmbo is:

- Het versterken van de 'definitieve' studie- en beroepskeuze van de leerlingen.
- Het bieden van brede opleidingen (waar mogelijk ook smal), sterk oriënterend voor alle leerwegen.
- Het versterken van de integratie avo-vakken / praktijk.
- Het bieden van doorlopende leerlijnen en competentiegericht onderwijs met zoveel mogelijk reële praktijkopdrachten, simulatie en just-in-time leren.
- Het vormen van een goede basis voor het instromen in het mbo. Het bieden van uitdagend onderwijs voor zowel jongens als meisjes om zich breed te oriënteren en ontwikkelen.

In 2009 heeft het ITS in het kader van het Kortlopend Onderwijsonderzoek een onderzoek uitgevoerd dat ook (mede) beoogde de instroom en doorstroom van sectoroverstijgende programma's in het vmbo in kaart te brengen. De in- en doorstroom kon destijds echter onvoldoende betrouwbaar worden vastgesteld doordat slechts een beperkt aantal scholen administratief gebruik maakte van de nieuwe opleidingscodes die speciaal voor de nieuwe intersectorale programma's waren ingevoerd. Inmiddels maken alle tot de vier platforms behorende scholen gebruik van de nieuwe opleidingscodes. Dit maakt het mogelijk om op basis van de opleidingscodes en de onderwijsnummers voor de schooljaren 2008/09 en 2009/10 betrouwbare informatie te verzamelen over de instroom van leerlingen in de programma's en de doorstroom naar het mbo.

Nu de eerste twee lichtingen leerlingen de intersectorale examens hebben gedaan, is het ook de moeite waard te onderzoeken in hoeverre de programma's er in slagen de uitval op het mbo te verminderen.

Onderzoeksvragen

De vragen die in het onderzoek beantwoord worden zijn:

- Hoe ontwikkelt de instroom in de vier programma's zich (schooljaren 2008/09, 2009/10, 2010/11)?
- Wat is de uitstroom (aantal gediplomeerden) uit de vier programma's (schooljaren 2008/09 tot en met 2010/11)?
- Wat is de doorstroom van de vmbo-gediplomeerden schooljaren 2008/09 en 2009/10) uit de vier programma's naar mbo/havo/onbekend?
- Hoe verhouden deze gegevens zich tot de cijfers in de 'traditionele' sectoren in het vmbo: *techniek, economie, zorg & welzijn, landbouw*?

- In het bijzonder: kenmerken de vier programma's zich door een betere doorstroom naar vervolgopleidingen (hoger aandeel inschrijvingen in vervolgopleiding in eerste jaar na het behalen van het diploma, minder switchers in het tweede jaar na het behalen van diploma, minder uitval uit vervolgopleiding in tweede jaar na het behalen van het diploma).

Wanneer we in dit onderzoek spreken van de situatie na één jaar, dan bedoelen we het situatie van de doorstromers in het eerstvolgende schooljaar na behalen van het vmbo-diploma. Als we het hebben over de situatie na twee jaar, is dit dus de situatie in het tweede schooljaar na behalen van het vmbo-diploma. Dit is het tweede jaar van de eventuele vervolgopleiding.

2 Onderzoeksopzet

Op basis van de BRON-gegevens van DUO zijn de aantallen leerlingen en gediplomeerden geïdentificeerd naar opleidingscode. In tabel 2.1 staan de elementcodes die DUO toekent aan de sectoroverstijgende vmbo-opleidingen:

Opleiding	Elementcodes
Platform <i>technologie</i>	3341/ 3342/ 3343/ 3344/ 3441/ 3442/ 3443/ 3444
Platform <i>ict-route</i>	3321/ 3322/ 3323/ 3324/ 3421/ 3422/ 3423/ 3424
Platform <i>sport, dienstverlening en veiligheid</i>	3331/ 3332/ 3334/ 3431/ 3432/ 3434
Platform <i>intersectoraal vmbo</i>	3351/ 3352/ 3353/ 3354/ 3361/ 3362/ 3363/ 3364/ 3371/ 3372/ 3373/ 3374/ 3451/ 3452/ 3453/ 3454/ 3461/ 3462/ 3463/ 3464/ 3471/ 3472/ 3473/ 3474

Tabel 2.1 - Elementcodes van de sectoroverstijgende vmbo-opleidingen

Aangezien de deelnemende scholen de opleidingscodes vanaf schooljaar 2008/09 integraal gebruiken voor het administreren van hun leerlingen, beschikken we over de gegevens van schooljaren 2008/09, 2009/10 (leerlingen en gediplomeerden) en 2010/11 (leerlingen).

De volgende uitsplitsingen zijn gemaakt:

- aantal leerlingen (leerjaar 3 en leerjaar 4 apart) per platform en per traditionele vmbo-sector (*techniek, economie, zorg & welzijn, landbouw*);
- aantal gediplomeerden per platform en per traditionele vmbo-sector (*techniek, economie, zorg & welzijn, landbouw*);

Bovendien zijn de leerlingen per opleidingscode identificeerbaar op basis van hun onderwijsnummer, wat het mogelijk maakt om van de gediplomeerden te bepalen naar welk onderwijstype zij doorstromen na het behalen van hun vmbo-diploma. Een groot deel van hen zal doorstromen naar het mbo, maar een deel zal kiezen voor havo en een ander deel zal juist niet kiezen voor vervolgonderwijs. De gediplomeerden 2008/09 zijn gekoppeld aan de onderwijsbestanden van schooljaar 2009/10 en 2010/11. Hierdoor kunnen we bepalen wie in 2009/10 naar welke opleiding is

gegaan en of ze in 2010/11 nog steeds deze opleiding volgden of zijn uitgevallen of geswitcht naar een andere opleiding.

Leeswijzer

In dit rapport beschrijven we als eerste de ontwikkeling van de instroom in de vier sectoroverschrijdende programma's (hoofdstuk 3). Vervolgens beschrijven we het aantal gediplomeerden en de slagingspercentages. Hierbij bekijken we zowel de sectoroverschrijdende programma's als de overige vmbo-sectoren (paragraaf 3.3). Wat gaan de geslaagden na hun opleiding doen? Gaan ze naar het mbo, havo of stoppen ze met het onderwijs? In hoofdstuk 4 kijken we naar de doorstroom naar type vervolgonderwijs. We kijken eerst naar de situatie na één jaar (paragraaf 4.2) en vervolgens of ze na twee jaar van opleiding zijn veranderd (paragraaf 4.3).

In hoofdstuk 5 gaan we dieper in op de doorstroom van de gediplomeerde vmbo-ers naar het mbo. We bekijken de doorstroom na één jaar naar mbo-sector, -niveau en -leerweg (paragraaf 5.2). Dan belichten we de situatie twee jaar na de diplomering. In hoeverre volgen de vmbo-gediplomeerden nog een opleiding in dezelfde mbo-sector en wat is de schooluitval? Dit komt in paragraaf 5.3 aan bod.

Tot slot kijken we naar de vmbo-gediplomeerden die naar het havo gaan. Welke profielen kiezen ze (paragraaf 6.2)? En wisselen ze van havo-profiel, of stoppen ze met hun opleiding, twee jaar na het behalen van hun vmbo-opleiding (paragraaf 6.3)? In hoofdstuk 7 geven we een beknopte samenvatting.

3 De in- en uitstroomresultaten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bespreken we de in- en uitstroomresultaten van de vier sectoroverstijgende programma's. De slagingspercentages vergelijken we met die van de overige vmbo-opleidingen. De gegevens zijn afkomstig van DUO, gebaseerd op de BRON-bestanden.

3.2 Ontwikkeling van de instroom in de vier sectoroverstijgende programma's

De sectoroverstijgende programma's starten in het derde leerjaar van het vmbo. Hoe heeft de instroom in deze programma's zich sinds het schooljaar 2008/09 ontwikkeld? Dit staat in tabel 3.1 in absolute aantallen leerlingen en in indexcijfers weergegeven.

	2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	aantal	indexcijfer	aantal	indexcijfer	aantal	indexcijfer
intersectoraal programma	1.171	100	2.167	185	3.806	325
ict-route	1.040	100	1.089	105	1.054	101
sport dienstv. & veiligh.	1.766	100	2.259	128	2.404	136
technologie in de gl	4.771	100	5.295	111	5.901	124
totaal sectoroverstijgende programma's	8.748	100	10.810	124	13.165	150
totaal vmbo (excl sectoroverstijgend) ²	103.400	100	97.600	94	93.900	91

Tabel 3.1 – Instroom in sectoroverstijgende programma's in leerjaar 3 van het vmbo in aantallen leerlingen en in indexcijfers

2 Cijfers van de instroom in het derde leerjaar van het totaal vmbo zijn afkomstig uit Kerncijfers OCW 2006-2010. De aantallen in Kerncijfers OCW zijn afgerond op duizendtallen. Van dit afgeronde getal zijn de leerlingen in de sectoroverstijgende programma's afgetrokken.

In tabel 3.1 is te zien dat de totale instroom in de sectoroverstijgende programma's in de afgelopen drie schooljaren met de helft is toegenomen tot 13.165 leerlingen in 2010/2011.

Deze stijging is opmerkelijk omdat in de rest van het vmbo de instroom in het derde leerjaar ten opzichte van 2008 met 9 indexpunten daalde tot 93.900 leerlingen in 2010.

De stijging van instroom in de sectoroverstijgende programma's wordt met name veroorzaakt door de leerlingen die kiezen voor het *intersectoraal programma*. De instroom van het aantal leerlingen in dit programma vertoont elk jaar een sterke toename. Ten opzichte van 2008 is de instroom verdrievoudigd; ze steeg van 1.171 in 2008 naar 3.806 in 2010.

technologie in de gemengde geerweg vertoont een jaarlijks stijging van ruim 10 indexpunten. Sinds 2008 is de instroom met bijna een kwart toegenomen tot 5.901 nieuwe leerlingen in 2010.

De sector *sport, dienstverlening en veiligheid* is ten opzichte van 2008 in 2009 met ruim een kwart gestegen. De toename van de instroom lijkt in 2010 iets te stagneren tot een aantal van 2.404 leerlingen. De jaarlijkse instroom van het aantal leerlingen in de *ict-route* blijft sinds 2008 redelijk stabiel; in 2010 betreft het 1.054 nieuwe leerlingen.

De instroom in de sectoroverstijgende programma's stijgt. In hoeverre komt dit doordat meer scholen dit programma aanbieden? Dit staat in tabel 3.2 weergegeven.

In de tabel valt te zien dat de sterke stijging van het aantal ingestroomde leerlingen (tabel 3.1) grotendeels te verklaren is door een toename van aantal scholen die deze opleiding aanbieden. Het aantal scholen dat een *intersectorale opleiding* aanbiedt is tussen 2008/09 en 2009/10 bijna verdubbeld, terwijl het gemiddeld aantal ingestroomde leerlingen per school nauwelijks veranderd is.

Het aantal scholen dat de overige sectoroverstijgende programma's (*ict-route, sport dienstverlening & veiligheid en technologie in de gl*) is met circa een vijfde toegenomen. Het gemiddeld aantal ingestroomde leerlingen is over het algemeen niet sterk veranderd.

	2008/2009		2009/2010	
	aantal scholen	gemiddeld aantal instroom	aantal scholen	gemiddeld aantal instroom
intersectoraal programma	24	49	45	48
ict-route	33	32	40	27
sport dienstv. & veiligh.	64	28	76	30
technologie in de gl	53	90	61	87
<i>totaal sectoroverstijgend*</i>	<i>142</i>	<i>62</i>	<i>178</i>	<i>61</i>
economie	289	57	285	55
techniek	240	65	236	58
techniek breed	45	41	59	35
landbouw	49	186	50	165
zorg	290	64	285	57
<i>totaal traditionele vmbo-sectoren*</i>	<i>346</i>	<i>179</i>	<i>341</i>	<i>163</i>
vmbo-tl	376	94	370	96

* Het totaal aantal scholen met sectoroverstijgende programma's en met traditionele programma's is geen optelsom van het aantal scholen per programma omdat een school meerdere vmb- programma's kan aanbieden.

Tabel 3.2 – Aantal scholen dat een vmbo-programma aanbiedt en het gemiddeld aantal ingestroomde leerlingen per school in leerjaar 3 van het vmbo

Het aantal scholen dat programma's in de traditionele vmbo-sectoren aanbiedt is tussen 2008/09 en 2009/10 nagenoeg gelijk gebleven. Alleen het aantal scholen dat Techniek Breed aanbiedt is in deze periode met bijna eenderde gestegen. Het gemiddeld aantal ingestroomde leerlingen is echter licht gedaald (van 41 naar 35).

Hoe is het de gemiddelde instroom verandert van de scholen die al vanaf 2008 sectoroverstijgende programma's aanbieden? In tabel 3.2 zagen we dat de gemiddelde instroom weinig is veranderd. De vraag is in hoeverre dit gemiddelde naar beneden gedrukt wordt door scholen die in 2009 net beginnen met de sectoroverstijgende programma's.

De scholen die in 2008 begonnen met een *intersectorale programma* hebben in 2009 een gemiddelde instroom die ongeveer een kwart hoger ligt als in 2009; namelijk 64 leerlingen. De gemiddelde instroom in de *ict-route*, *sport*, *dienstverlening en veiligheid* en *technologie in de gl* is voor de scholen die hier in 2008 mee begonnen, in 2009 ongeveer gelijk gebleven (respectievelijk 32, 31 en 93 leerlingen).

3.3 Aantal gediplomeerden en slagingspercentages

Wat is de uitstroom in aantal gediplomeerden van de vier sectoroverstijgende programma's? In tabel 3.3 staat het aantal leerlingen van de instroomcohorten 2008/09 en 2009/10 dat het jaar erop gezakt is of geen examen heeft gedaan.

cohort	sector	gezakt/ geen examen	geslaagd	totaal aantal	totaal % geslaagd
2008/2009	intersectoraal programma	54	848	902	94%
	ict-route	68	640	708	90%
	sport dienstv. & veiligh.	120	1.492	1.612	93%
	technologie in de gl	92	2.216	2.308	96%
	<i>totaal sectoroverstijgende programma's</i>	334	5.196	5.530	94%
2009/2010	intersectoraal programma	81	1.196	1.277	94%
	ict-route	69	824	893	92%
	sport, dienstverlening en veiligheid	162	1.791	1.953	92%
	technologie in de gl	151	2.765	2.916	95%
	<i>totaal sectoroverstijgende programma's</i>	463	6.576	7.039	93%

Tabel 3.3 - Aantal gezakte en geslaagde leerlingen van instroomcohort 2008 en 2009 sectoroverstijgende programma's

Het totale slagingspercentage van de leerlingen die in 2008 en 2009 zijn begonnen aan de sectoroverstijgende programma's ligt op 94, respectievelijk 93 procent. De *ict-route* en *sport, dienstverlening en veiligheid* scoren beide cohorten iets lager. *Technologie in de gl* heeft beide jaren een iets hoger percentage.

Wat is het aandeel geslaagden in de overige vmbo-sectoren en hoe verhouden deze cijfers zich tot de sectoroverstijgende programma's? Dat is weergegeven in tabel 3.4.

cohort	sector	gezakt/geen examen	geslaagd	totaal aantal	totaal % geslaagd
2008/2009	economie	1.472	13.512	14.984	90%
	techniek	1.573	13.117	14.690	89%
	techniek breed	121	1.132	1.253	90%
	landbouw	595	8.404	8.999	93%
	zorg	1.405	16.070	17.475	92%
	<i>totaal traditionele vmbo-sectoren</i>		5.166	52.235	57.401
	<i>totaal sectoroverstijgende programma's</i>	334	5.196	5.530	94%
	vmbo-tl	3.068	39.027	42.095	93%
2009/2010	economie	1.478	12.474	13.952	89%
	techniek	1.472	12.229	13.701	89%
	techniek breed	135	1.433	1.568	91%
	landbouw	601	8.069	8.670	93%
	zorg	1.280	15.125	16.405	92%
	<i>totaal traditionele vmbo-sectoren</i>		4.966	49.330	54.296
	<i>totaal sectoroverstijgende programma's</i>	463	6.576	7.039	93%
	experimenteel mbo2	130	544	674	81%
	vmbo-tl	3.339	38.158	41.497	92%

Tabel 3.4 - Aantal gediplomeerden van instroomcohort 2008 en 2009 in de overige vmbo-sectoren

Uit de tabel blijkt dat in beide cohorten de sectoroverstijgende programma's een net iets hoger slagingspercentage hebben dan de traditionele vmbo-sectoren. Dit verschil is niet groot, in het eerste cohort respectievelijk 94 en 91 procent, in het tweede cohort is dit 93 en 92 procent. Het slagingspercentage van de sectoroverstijgende programma's is nagenoeg gelijk aan vmbo-tl en aan de vmbo-sector *landbouw*.

4 Doorstroom van de gediplomeerden naar type vervolgonderwijs

4.1 Inleiding

Wat gaan de gediplomeerden na het vmbo doen? In de volgende hoofdstukken richten we ons uitsluitend op de gediplomeerden in het vmbo. Wanneer we spreken van voortijdig schoolverlaters, bedoelen we de vmbo-ers die na diplomering gestopt zijn met het onderwijs. Zij hebben nog geen startkwalificatie behaald, maar volgen desondanks (tijdelijk) geen vervolgopleiding.

Als eerste bekijken we de doorstroom na één jaar in het vervolgonderwijs. Gaan de gediplomeerden naar het havo of het vmbo? In de daarop volgende paragraaf bekijken we de situatie na twee jaar. Zitten ze nog steeds op het mbo of zijn ze geswitcht naar havo of volgen ze geen onderwijs meer?

4.2 Vmbo-gediplomeerden na één jaar in het vervolgonderwijs

Voor welke type vervolgonderwijs hebben de gediplomeerden zich het eerste jaar na het vmbo ingeschreven? In tabel 4.1 (volgende pagina) staat doorstroom van de gediplomeerde leerlingen naar vervolgonderwijs (havo, mbo, vavo) en het aandeel voortijdig schoolverlaters.

We zien in de tabel dat in 2009/2010 circa 95 procent van de gediplomeerde leerlingen uit het *intersectoraal programma*, de *ict-route* en het programma *sport dienstverlening en veiligheid* doorstroomt naar het mbo. Bij *technologie in de gl* is deze doorstroom naar het mbo in beide cohorten iets lager (88%). Dit komt omdat ongeveer één op de tien gediplomeerden uit *technologie in de gl* na het examen naar het havo gaat. Er stromen nauwelijks leerlingen door naar het vavo.

Het aandeel gediplomeerden dat na het examen stopt met school is in beide cohorten nagenoeg gelijk, respectievelijk 4 naar 3 procent. Het aandeel schooluitval na het

intersectorale programma is van 1 procent in cohort 2008/2009 gestegen naar 3 procent in het cohort 2009/2010.

cohort	sector	mbo	havo	vavo	overig onderwijs	uit onderwijs	totaal (n=100%)
2008/2009	intersectoraal programma	94%	4%	0%	0%	1%	848
	ict-route	92%	3%	0%	0%	4%	640
	sport dienstv. & veiligh.	95%	0%	0%	0%	5%	1.492
	technologie in de gl	86%	10%	0%	0%	3%	2.216
	totaal sectoroverstijgend	91%	5%	0%	0%	4%	5.196
	economie	94%	1%	0%	0%	4%	13.512
	techniek	95%	0%	0%	0%	5%	13.117
	techniek breed	94%	0%	0%	0%	5%	1.132
	landbouw	95%	1%	0%	0%	4%	8.404
zorg	95%	0%	0%	0%	4%	16.070	
	totaal traditionele vmbo-sectoren	95%	1%	0%	0%	4%	52.235
	vmbo-tl	75%	21%	1%	0%	3%	39.027
2009/2010	intersectoraal programma	94%	2%	0%	1%	3%	1.196
	ict-route	95%	2%	0%	1%	3%	824
	sport dienstv. & veiligh.	96%	-	0%	1%	4%	1.791
	technologie in de gl	88%	10%	0%	0%	3%	2.765
	totaal sectoroverstijgend	92%	5%	0%	0%	3%	6.576
	economie	94%	1%	0%	1%	4%	12.474
	techniek	95%	0%	0%	1%	4%	12.229
	techniek breed	95%	0%	0%	0%	5%	1.433
	landbouw	95%	1%	0%	0%	3%	8.069
zorg	95%	0%	0%	1%	4%	15.125	
	totaal traditionele vmbo-sectoren	95%	1%	0%	1%	4%	49.330
	experimenteel mbo2	58%			39%	4%	544
	vmbo-tl	76%	20%	1%	0%	3%	38.158

Tabel 4.1 – Doorstroom gediplomeerde leerlingen in de sectoroverstijgende programma's naar vervolgonderwijs

Hoe verhouden deze doorstroomgegevens zich tot de cijfers in de 'traditionele' sectoren in het vmbo? Het gros van de leerlingen uit de traditionele vmbo-sectoren

stroomt na het behalen van hun diploma in op het mbo, in beide cohorten ongeveer 95 procent.

Uit tabel 4.1 blijkt dat gediplomeerde leerlingen van de sectoroverstijgende programma's en vmbo-tl vaker doorstromen naar havo dan gediplomeerden van de traditionele vmbo-sectoren. In 2008/2009 stroomt ongeveer 1 procent van de gediplomeerden van traditionele vmbo-richtingen door naar het havo. Bij vmbo-tl kiest één op de vijf gediplomeerden hiervoor. Bij de sectoroverstijgende programma's is dit ongeveer 5 procent. Dit is in 2009/2010 nauwelijks veranderd.

Hoe verhoudt de voortijdige schooluitval van de geslaagde vmbo-leerlingen van de sectoroverstijgende programma's zich ten opzichte van de overige vmbo-sectoren? Het aandeel voortijdig schoolverlaters van de traditionele vmbo-gediplomeerden is in beide cohorten ongeveer 4 procent. Dit is nagenoeg gelijk aan de sectoroverstijgende programma's.

4.3 Vmbo-gediplomeerden na twee jaar ander vervolgonderwijs?

In paragraaf 4.2 bekeken we de doorstroom van de gediplomeerden in het vervolgonderwijs. Hoe is deze situatie in het daar op volgende jaar? In hoeverre volgen ze na twee jaar nog steeds een opleiding in het mbo of de havo? De situatie na twee jaar kan alleen voor de leerlingen uit instroomcohort 2008/2009 belicht worden. Van het cohort 2009/2010 ontbreken de cijfers vooralsnog.

Als eerste bekijken we of de doorstromers naar het mbo nog op het mbo zitten, ander onderwijs volgen, of misschien gestopt zijn met het onderwijs. Vervolgens doen we hetzelfde voor de havo-doorstromers; zitten ze na twee jaar nog steeds op havo? Of volgen ze dan ander of geen onderwijs? Tot slot bekijken we wat de gediplomeerden die uit het onderwijs zijn gegaan, in het tweede jaar na hun diplomering doen. Zijn ze teruggekeerd in het onderwijs?

Doorstromers op het mbo na twee jaar

In tabel 4.2 staat de situatie van de gediplomeerde vmbo-leerlingen die aan een mbo-opleiding zijn begonnen. In hoeverre zijn ze op het mbo gebleven, volgen ze ander onderwijs of hebben ze het onderwijs verlaten? In de eerste kolom staat het percentage vmbo-ers dat na diplomering doorstroomde in het mbo.

cohort	sector	% doorstroom vmbo naar mbo	op mbo gebleven	ander onderwijs	uit onderwijs	totaal (n=100%)
2008/2009	intersectoraal programma	94%	95%	0%	5%	799
	ict-route	92%	91%	2%	7%	591
	sport dienstv. & veiligh.	95%	88%	0%	12%	1.412
	technologie in de gl	86%	95%	2%	3%	1.913
	sectoroverstijgende programma's	91%	92%	1%	7%	4.715
	economie	94%	91%	1%	9%	12.704
	techniek	95%	92%	0%	8%	12.408
	techniek breed	94%	90%	0%	10%	1.062
	landbouw	95%	92%	0%	7%	7.958
	zorg	95%	93%	0%	7%	15.252
	traditionele vmbo-sectoren	95%	92%	0%	8%	49.384
	vmbo-tl	75%	93%	2%	5%	29.371

Tabel 4.2 – Gediplomeerde vmbo-leerlingen die zijn doorgestroomd in het mbo twee jaar na behalen van vmbo-diploma

Uit tabel 4.2 blijkt dat met name de gediplomeerden van de *intersectorale programma's* en *technologie in de gl* die naar het mbo gingen, twee jaar later nog steeds een mbo-opleiding volgen (beide 95%). Het percentage mbo-doorstromers uit *sport, dienstverlening en veiligheid* dat na twee jaar op het mbo blijft, is het laagst van alle vmbo-sectoren, namelijk 88 procent.

Een overstap van het mbo naar een ander onderwijstype, zoals bijvoorbeeld havo of vavo wordt nauwelijks gemaakt. Bij de alumni van de traditionele vmbo-sectoren komt dit (bijna) niet voor. Alleen de gediplomeerden van de *ict-route* of *technologie in de gl* maakten soms deze stap; ongeveer 2 procent.

Na twee jaar mbo is de schooluitval het laagst bij de gediplomeerden van de *intersectorale programma's* en *technologie in de gl*, respectievelijk 5 en 3 procent. De uitvalpercentages van deze twee programma's zijn het laagst van de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-sectoren. Het hoogst is de schooluitval bij de gediplomeerden *sport, dienstverlening en veiligheid, techniek breed* en

economie. Bijna een op de tien die doorstroomden naar het mbo, volgt in het tweede jaar geen onderwijs meer.

Doorstromers op de havo na twee jaar

Wat is bij de vmbo-ers die na hun diploma naar het havo zijn gegaan, de situatie na 2 jaar? In tabel 4.3 is voor de alumni van de verschillende vmbo-programma's weergegeven of ze nog steeds op het havo zitten, ze ander onderwijs of geen onderwijs volgen. In de eerste kolom staat het percentage gediplomeerden ten opzichte van het totaal aantal gediplomeerden, dat doorstroomde naar het havo. Door de kleine aantallen havo-doorstromers bij sommige vmbo-programma's en de beschikbaarheid van één jaar is het mogelijk dat de gevonden percentages deels toevallige fluctuaties zijn.

cohort	sector	% door- stroom vmbo naar havo	op havo gebleven	ander onderwijs	uit onderwijs	totaal (n=100%)
2008/2009	intersectoraal programma	4%	82%	18%	0%	38
	ict-route	3%	76%	19%	5%	21
	sport dienstv. & veilighe.	0%	-	-	-	0
	technologie in de gl	10%	80%	18%	2%	220
	sectoroverstijgende programma's	5%	80%	18%	2%	279
	economie	1%	80%	19%	1%	162
	techniek	0%	80%	18%	2%	49
	landbouw	1%	68%	29%	3%	65
	zorg	0%	86%	13%	1%	70
	traditionele vmbo-sectoren	1%	78%	20%	2%	346
	vmbo-tl	21	77%	20%	3%	8.234

Tabel 4.3 – Gediplomeerde vmbo-leerlingen die zijn doorgestroomd naar havo twee jaar na behalen van vmbo-diploma

Van de sectoroverstijgende programma's gaan voornamelijk de gediplomeerden van *technologie in de gl* naar de havo; zij beslaan 79 procent van de havo-doorstromers uit de sectoroverstijgende programma's. Vier van de vijf zitten na twee jaar nog steeds op de havo, 18 procent heeft dan besloten ander onderwijs te volgen en 2 procent volgt geen onderwijs meer. Gediplomeerden uit *sport dienstverlening en veiligheid* stromen niet door naar het havo.

Het percentage havo-doorstromers uit de traditionele vmbo-sectoren dat na twee jaar nog steeds op de havo zit, is over het algemeen bijna gelijk aan de sectoroverstijgende programma's. Van de gediplomeerden van de sector *landbouw* blijft 68 procent op het havo, zij houden het dus na een jaar iets vaker voor gezien. Havo-doorstromers uit de sector *zorg* wisselen het minst, 86 procent verblijft na twee jaar nog steeds op de havo.

*Situatie na twee jaar van de schoolverlaters*³

In tabel 4.1 zagen we dat ongeveer 4 procent van de leerlingen uit de sectoroverstijgende programma's en uit de traditionele vmbo-sectoren na diplomering zich in het daaropvolgende jaar niet inschrijft bij een onderwijsinstelling. Wat doen zij na twee jaar? Zijn ze weggebleven of teruggekeerd in het onderwijs? Dit is weergegeven in tabel 4.4. In de eerste kolom staat het percentage vmbo-ers dat na het behalen van het diploma met het onderwijs is gestopt. In de volgende twee kolommen staat welk aandeel van deze voortijdig schoolverlaters na twee jaar is teruggekeerd en welk deel is weggebleven uit het onderwijs. In de laatste kolom staat ten slotte om hoeveel gediplomeerde vmbo-ers het gaat.

Bij sommige vmbo-programma's is het aantal dat in het eerste jaar na diplomering geen opleiding volgt erg klein; *intersectoraal programma* heeft bijvoorbeeld slechts 8 gediplomeerden die niet voor een vervolgopleiding kozen. Hierdoor en door de beschikbaarheid van één jaar is het mogelijk dat de gevonden percentages deels toevallige fluctuaties zijn.

Uit de tabel blijkt dat eenderde van de leerlingen die na hun vmbo-diploma het onderwijs verlaten, na twee jaar weer ingeschreven staat bij een opleiding. Dit geldt voor zowel de leerlingen afkomstig uit de sectoroverstijgende programma's (33%), de traditionele vmbo-sectoren (36%) als vmbo-tl (33%).

3 Zoals genoemd in paragraaf 4.1 betreffen schoolverlaters in dit rapport uitsluitend gediplomeerden van het vmbo die niet terugkeren in het onderwijs. Zij kiezen na afronding van het vmbo geen vervolgopleiding.

cohort	sector	% vmbo-ers uit onderwijs	terug in onderwijs	weggebleven uit onderwijs	totaal (n=100%)
2008/2009	intersectoraal programma	1%	-	100%	8
	ict-route	4%	32%	68%	25
	sport dienstv. & veiligh.	5%	42%	58%	77
	technologie in de gl	3%	26%	74%	73
	sectoroverstijgende programma's	4%	32%	68%	183
	economie	4%	39%	61%	583
	techniek	5%	37%	63%	616
	techniek breed	5%	46%	54%	61
	landbouw	4%	28%	72%	346
	zorg	4%	34%	66%	677
	traditionele vmbo-sectoren	4%	36%	64%	2.283
	vmbo tl	3%	33%	67%	1.144

Tabel 4.4 – Gediplomeerde vmbo-leerlingen die zijn gestopt met onderwijs twee jaar na behalen van vmbo-diploma

In tabel 4.1 zagen we dat binnen de sectoroverstijgende programma's de onderwijs-uitval het grootst was bij de gediplomeerden van *sport, dienstverlening en veiligheid* (5%). Uit tabel 4.4 blijkt dat het percentage herintreders hier ook het grootst is, ruim tweevijfde van deze uitvallers keert terug in het onderwijs. De *technologie in de gl* kent één van de laagste percentage herintreders (26%). Van het *intersectoraal programma* is geen van de 8 gediplomeerden die het onderwijs in het eerste jaar verlieten, in het tweede jaar in het onderwijs teruggekeerd.

Binnen de gediplomeerden van de traditionele vmbo-sectoren is het percentage herintreders het grootst bij de sector *economie* (39%) en *techniek breed* (46%). Gediplomeerde schooluitvallers uit de sector *landbouw* gaan het minst weer onderwijs volgen (28%).

5 Doorstroom van de gediplomeerden naar het mbo

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de doorstroom van de vmbo-gediplomeerden naar het mbo nader uitgediept. In paragraaf 5.2 belichten we de mbo-doorstroom in het jaar na het behalen van het vmbo-diploma. Voor welke mbo-sectoren wordt gekozen, in welk mbo-niveau stromen ze in en volgen ze dan een BOL- of BBL-opleiding? In paragraaf 5.3 belichten we de situatie na twee jaar. Volgen de gediplomeerden uit de verschillende vmbo-programma's nog steeds een opleiding in dezelfde mbo-sector? En wat is per mbo-sector de schooluitval na twee jaar van de vmbo-ers?

5.2 Doorstroom van vmbo-ers naar het mbo, één jaar na diplomering

Als eerste belichten we naar welke mbo-sectoren de afgestudeerde vmbo-leerlingen zoal doorstromen. Blijven de vmbo-ers bij hun eigen oorspronkelijke vmbo-sector of kiezen ze in het mbo voor een opleiding in een andere sector? In tabel 5.1 is dit weergegeven.

Uit deze tabel (volgende pagina) blijkt dat van de gediplomeerden van de sector-overstijgende programma's die naar het mbo gaan, over het algemeen tweevijfde zich inschrijft voor de sector *economie*. Dit aandeel is in beide cohorten het grootst bij de geslaagden van de ICT-route, respectievelijk 52 en 58 procent.

Technologie in de gl heeft de kleinste doorstroom naar de sector *economie*, dit was voor het laatste cohort ruim een derde. Circa een kwart van de mbo-doorstromers uit het *intersectoraal programma*, de *ict-route* en *technologie in de gl* kiest voor de sector *techniek*. Deze sector is minder populair bij de mbo-doorstromers uit het programma *sport, dienstverlening en veiligheid*; in beide cohorten kiest deze groep met name voor de sectoren *zorg* (50% en 49%) of *economie* (40% en 41%).

Een minderheid van de afgestudeerde vmbo-ers van de sectoroverstijgende programma's gaat naar een opleiding in de sector *landbouw*, in beide cohorten is dit ongeveer 3 procent.

cohort	sector	economie	techniek	landbouw	zorg en welzijn	combinatie	totaal (n=100%)	
2008/2009	intersectoraal programma	36%	28%	4%	32%	0%	799	
	ict-route	52%	34%	2%	12%	0%	591	
	sport dienstv. & veiligh.	40%	8%	1%	50%	1%	1.412	
	technologie in de gl	41%	27%	4%	27%	0%	1.913	
	<i>totaal sectoroverstijgende programma's</i>	41%	22%	3%	33%	0%	4.715	
	economie	72%	11%	1%	14%	1%	12.704	
	techniek	16%	76%	3%	3%	1%	12.408	
	techniek breed	19%	74%	2%	3%	1%	1.062	
	landbouw	24%	18%	31%	26%	0%	7.958	
	zorg	22%	4%	2%	70%	1%	15.252	
	<i>totaal traditionele vmbo-sectoren</i>	34%	23%	7%	30%	1%	49.384	
	vmbo-tl	41%	23%	4%	32%	0%	29.371	
	2009/2010	intersectoraal programma	41%	24%	5%	31%	0%	1.129
		ict-route	58%	27%	1%	13%	0%	779
sport dienstv. & veiligh.		41%	8%	2%	49%	1%	1.711	
technologie in de gl		36%	28%	4%	32%	0%	2.422	
<i>totaal sectoroverstijgende programma's</i>		41%	21%	3%	34%	0%	6.041	
economie		71%	11%	1%	15%	1%	11.688	
techniek		16%	77%	3%	3%	1%	11.610	
techniek breed		22%	71%	2%	4%	1%	1.356	
landbouw		22%	18%	32%	28%	1%	7.696	
zorg		21%	4%	3%	71%	0%	14.350	
<i>totaal traditionele vmbo-sectoren</i>		33%	28%	7%	31%	1%	46.700	
vmbo-tl		40%	23%	4%	33%	0%	29.088	
experimenteel mbo2		41%	26%	9%	22%	2%	313	

Tabel 5.1 – Doorstroom van gediplomeerde vmbo-leerlingen naar mbo-sectoren, in het eerste jaar na behalen vmbo-diploma

Naar welke mbo-sectoren stromen de geslaagden van de traditionele vmbo-sectoren door? Bijna driekwart van de leerlingen uit het cohort 2009/2010 die geslaagd zijn in de vmbo-sectoren *economie* (71%) *techniek* (77%) en *zorg* (71%), kiest voor een vervolgopleiding in dezelfde sector in het mbo. Dit is nagenoeg gelijk met het cohort

2008/2009. Leerlingen uit de sector *landbouw* kiezen het minst voor een vergelijkbare mbo-opleiding. In beide jaren blijft respectievelijk 31 en 32 procent in de sector *landbouw*.

Doorstroom naar mbo-niveau

Naar welk mbo-niveau stromen de gediplomeerde vmbo-leerlingen door? En is er verschil tussen de verschillende vmbo-programma's? In tabel 5.2 is dit voor beide cohorten weergegeven.

cohort	sector	mbo-niveau 1	mbo-niveau 2	mbo-niveau 3	mbo-niveau 4	totaal (n=100%)
2008/2009	intersectoraal programma	2%	32%	20%	47%	799
	ict-route	1%	27%	26%	46%	591
	sport dienstv. & veiligh.	1%	40%	33%	26%	1.412
	technologie in de gl	0%	6%	22%	72%	1.913
	<i>totaal sectoroverstijgend</i>	<i>1%</i>	<i>23%</i>	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>4.715</i>
	economie	1%	41%	25%	34%	12.704
	techniek	2%	63%	10%	24%	12.408
	techniek breed	2%	64%	11%	23%	1.062
	landbouw	2%	48%	25%	25%	7.958
	zorg	1%	44%	30%	26%	15.252
	<i>totaal traditionele vmbo</i>	<i>1%</i>	<i>49%</i>	<i>22%</i>	<i>27%</i>	<i>49.384</i>
	vmbo-tl	0%	6%	21%	72%	29.371
2009/2010	intersectoraal programma	1%	27%	27%	46%	1.129
	ict-route	0%	30%	26%	44%	779
	sport dienstv. & veiligh.	1%	43%	36%	19%	1.711
	technologie in de gl	0%	6%	21%	73%	2.422
	<i>totaal sectoroverstijgend</i>	<i>1%</i>	<i>24%</i>	<i>27%</i>	<i>49%</i>	<i>6.041</i>
	economie	0%	40%	25%	34%	11.688
	techniek	3%	62%	12%	24%	11.610
	techniek breed	2%	62%	13%	23%	1.356
	landbouw	2%	45%	27%	26%	7.696
	zorg	1%	43%	31%	25%	14.350
	<i>totaal traditionele vmbo</i>	<i>1%</i>	<i>48%</i>	<i>24%</i>	<i>27%</i>	<i>46.700</i>
	experimenteel mbo2	0%	94%	4%	2%	313
	vmbo-tl	0%	5%	21%	74%	29.088

Tabel 5.2 – Doorstroom van gediplomeerde vmbo-leerlingen naar mbo-niveau in het eerste jaar na behalen vmbo-diploma

De doorstroom naar mbo-niveau 3 verschilt nauwelijks tussen de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-programma's, het schommelt bij beide cohorten rond een kwart. De sector *techniek* blijft iets achter, circa 12 procent van de

gediplomeerden gaat naar niveau 3. De gediplomeerden van sector *techniek* stromen voornamelijk door in een niveau 2-opleiding.

De niveau 2-opleiding krijgt bijna een kwart van de mbo-doorstroom uit de sectoroverstijgende programma's. Deze doorstroom is het grootst bij gediplomeerden van het programma *sport dienstverlening en veiligheid* die kiezen voor het mbo; hiervan gaat tweevijfde naar een niveau 2-opleiding.

In het algemeen ligt de doorstroom uit de sectoroverstijgende programma's naar mbo niveau 2 lager dan bij de doorstroom uit de traditionele vmbo-sectoren. Bijna de helft van de mbo-doorstromers uit de traditionele vmbo-sectoren gaat naar een niveau 2-opleiding.

Doorstroom naar mbo-niveau en leerweg

Is er een verschil tussen de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's en van de traditionele vmbo-sectoren in de leerweg waarbij ze instromen in de verschillende mbo-niveaus? Deze verdeling staat in tabel 5.3 weergegeven.

cohort	sector	leerweg	mbo-niveau 1	mbo-niveau 2	mbo-niveau 3
2008/2009	sectoroverstijgende programma's	BBL	20%	16%	3%
		BOL	80%	84%	97%
	traditionele vmbo-sectoren	BBL	37%	30%	9%
		BOL	63%	70%	91%
2009/2010	sectoroverstijgende programma's	BBL	26%	12%	5%
		BOL	74%	88%	95%
	traditionele vmbo-sectoren	BBL	35%	30%	9%
		BOL	65%	70%	91%

Tabel 5.3 – Doorstroom van gediplomeerde vmbo-leerlingen uit sectoroverstijgende programma's en uit de traditionele vmbo-sectoren naar mbo-niveau en leerweg in het eerste jaar na behalen vmbo-diploma

Uit de tabel blijkt dat in beide cohorten de gediplomeerde leerlingen uit sectoroverstijgende programma's iets vaker voor een BOL-opleiding kiezen dan de leerlingen uit de traditionelere vmbo-sectoren. Van de gediplomeerden van cohort 2009/2010 uit de sectoroverstijgende programma's, die instromen in de niveau 1-, niveau 2- of niveau 3-opleiding, koos respectievelijk 74, 88 en 95 procent voor een BOL-opleiding. Bij de afgestudeerden uit hetzelfde cohort van de traditionele vmbo-sectoren was dit respectievelijk 65, 70 en 91 procent.

5.3 De vmbo-gediplomeerden na twee jaar in het mbo

In de vorige paragraaf zagen we naar welke mbo-sectoren de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's en van de overige vmbo-sectoren zoal doorstromen. In deze paragraaf bekijken we of de doorstromers na twee jaar nog steeds een opleiding in dezelfde sector volgen. Vervolgens kijken we of dit per mbo-sector verschilt en tot slot geven we per mbo-sector de schooluitval.

Als eerste kijken we naar de situatie na twee jaar van de doorstromers in het gehele mbo. Hoe is het aandeel leerlingen dat van sector wisselt of voortijdig uitvalt⁴ in het tweede jaar na behalen van het vmbo-diploma? Dit staat in tabel 5.4.

cohort	sector	zelfde sector	andere sector	uit mbo	uit onderwijs	totaal (n=100%)
2008/2009	intersectoraal programma	84%	11%	0%	5%	799
	ict-route	80%	12%	2%	7%	591
	sport dienstv. & veiligh.	75%	12%	0%	12%	1.412
	technologie in de gl	88%	8%	2%	3%	1.913
	sectoroverstijgende programma's	82%	10%	1%	7%	4.715
	economie	80%	11%	1%	9%	12.704
	techniek	84%	8%	0%	8%	12.408
	techniek breed	80%	10%	0%	10%	1.062
	landbouw	83%	9%	0%	7%	7.958
	zorg	84%	9%	0%	7%	15.252
	traditionele vmbo sectoren	83%	9%	0%	8%	49.384
	vmbo-tl	85%	8%	2%	5%	29.371

Tabel 5.4 – Wisseling van opleiding en uitval in het tweede jaar na behalen vmbo-diploma

Ongeveer 82 procent van de afgestudeerde leerlingen van de sectoroverstijgende programma's doet na twee jaar een opleiding in dezelfde sector. Dit is ongeveer gelijk aan het aandeel afgestudeerden uit de traditionele vmbo-sectoren. Afgestudeerden van de vmbo-sectoren *technologie in de gl* hebben na twee jaar het vaakst een opleiding in dezelfde sector, namelijk 88 procent. Gediplomeerden uit *sport*,

4 In dit rapport betreffen schoolverlaters uitsluitend leerlingen die na het behalen van hun vmbo-diploma gestopt gestopt zijn in het onderwijs, dus niet tijdens de vmbo-opleiding.

dienstverlening en veiligheid blijven het minst vaak in dezelfde sector een opleiding volgen, namelijk 75 procent.

Ongeveer 10 procent van de gediplomeerden van de sectoroverstijgende opleidingen volgt een opleiding in een andere sector. Dit aandeel is ongeveer gelijk aan het aandeel swichters bij de gediplomeerden van de traditionele vmbo-sectoren.

Het aandeel geslaagden dat in het tweede jaar na behalen van vmbo-diploma met het mbo stopt en ander onderwijs gaat volgen, is erg klein. Wat is het aandeel dat na twee jaar -dus na het eerste leerjaar op het mbo- het mbo verlaat en geen ander onderwijs gaat volgen? Van de sectoroverstijgende programma's en van de traditionele vmbo-sectoren is het aandeel dat met het onderwijs is gestopt ongeveer gelijk, namelijk 7 en 8 procent.

In het tweede jaar na behalen van vmbo-diploma verlaten de mbo-doorstromers van *sport, dienstverlening en veiligheid* het vaakst voortijdig het onderwijs, ongeveer 12 procent. De gediplomeerden van het *intersectorale programma* en *technologie in de gl* stoppen het minst met school, respectievelijk 5 en 3 procent.

Wisseling van sector per mbo-sector

In tabel 5.4 zagen we de percentages wisseling en uitval van de vmbo-gediplomeerden op het mbo. Wat is per mbo-sector het aandeel van doorgestroomde gediplomeerden dat in het tweede jaar na behalen van het vmbo-diploma nog steeds een opleiding volgt in dezelfde sector? In tabel 5.4 staan de gediplomeerde vmbo-ers dat in het jaar na afstuderen doorstroomde naar een mbo-sector en het percentage van deze leerlingen dat in het tweede jaar nog steeds een opleiding in deze sector volgt.

	totaal*		economie		techniek		landbouw		zorg en welzijn	
	aantal (n=100%)	na 2 jaar zelfde sector	aantal (n=100%)	na 2 jaar zelfde sector	aantal (n=100%)	na 2 jaar zelfde sector	aantal (n=100%)	na 2 jaar zelfde sector	aantal (n=100%)	na 2 jaar zelfde sector
intersectoraal programma	799	84%	285	80%	225	83%	35	88%	252	87%
ict-route	591	80%	306	80%	200	71%	14	77%	69	88%
sport dienstv. & veilig.	1.412	75%	569	72%	111	71%	21	75%	701	78%
technologie in de gl	1.913	88%	791	85%	521	92%	75	89%	526	90%
<i>totaal sector-overstijgende programma's</i>	4.715	82%	1.951	80%	1.057	85%	145	85%	1.548	84%
economie	12.704	80%	9.181	82%	1.395	76%	188	73%	1.791	79%
techniek	12.408	84%	2.034	69%	9.478	89%	408	88%	406	74%
techniek breed	1.062	80%	206	66%	782	91%	23	85%	37	62%
landbouw	7.958	83%	1.916	75%	1.459	89%	2.462	83%	2.082	86%
zorg	15.252	84%	3.388	76%	659	80%	376	77%	10.739	88%
<i>totaal 'traditionele' vmbo</i>	49.384	83%	16.725	78%	13.773	85%	3.457	87%	15.055	88%
vmbo-tl	29.371	85%	12.015	82%	6.850	86%	1.200	85%	9.278	88%

* Totaal aantal doorstromers komt niet overal volledig overeen met de optelsom van doorstromers naar de sectoren economie, techniek, landbouw of zorg en welzijn omdat enkele deelnemers niet kon worden ingedeeld in een specifieke mbo-sector.

Tabel 5.5 – Doorstroom van aantal gediplomeerde vmbo-leerlingen naar mbo-sector en percentage hiervan dat na 2 jaar nog in dezelfde sector opleiding aan het mbo volgt, voor cohort 2008/2009

Uit tabel 5.5 blijkt dat van de doorstromers uit de sectoroverstijgende programma's, de gediplomeerden uit *Technologie in de Gemengde Leerweg* het vaakst binnen dezelfde mbo-sector blijven. In alle mbo-sectoren heeft dit programma het hoogste percentage doorstromers dat binnen dezelfde sector blijft.

Indien gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's doorstromen naar het mbo, in welke sectoren hebben ze de meeste kans om in dezelfde sector te blijven? Welke sector sluit het best aan bij hun programma? Doorstromers van het *intersectoraal programma* blijven het vaakst in de sectoren *zorg en welzijn* (87%). Gediplomeerden van de *ict-route* en *sport, dienstverlening en veiligheid* blijven het

vaaktst in *zorg en welzijn* (respectievelijk 88% en 78%). Doorstromers van *technologie in de gl* blijven het vaakst in de sectoren *techniek* (92%) of *zorg en welzijn* (90%).

Gediplomeerden van de traditionele vmbo-sectoren lijken iets vaker van mbo-sector te wisselen indien de vmbo-sector verschilt van de gekozen mbo-sector.

Schooluitval na twee jaar per mbo-sector

In tabel 5.4 zagen we dat na twee jaar het voortijdig schooluitval bij gediplomeerden van de intersectorale programma's, ongeveer gelijk is aan de gediplomeerden van de 'traditionele' vmbo-opleidingen. Respectievelijk stopte in totaal 7 en 8 procent van doorstromers met het mbo. Hoe is de schooluitval verdeeld naar mbo-sector? Dit staat in tabel 5.6. Per mbo-sector staat in de linkerkolom steeds de gediplomeerde vmbo-ers dat in het jaar na afstuderen doorstroomde naar een mbo-sector, in de rechterkolom staat steeds het percentage van dit aantal doorstromers dat na twee jaar met de mbo opleiding is gestopt. Als eerste is het totaal percentage uit tabel 5.4 nogmaals weergegeven.

Uit de tabel blijkt dat in alle vier de mbo-sectoren het percentage voortijdig schooluitval van de gediplomeerden van de *technologie in de gl* het laagst is. Gediplomeerden van de *sport, dienstverlening en veiligheid* hebben in alle vier mbo-sectoren het hoogste uitvalpercentage.

Hoe verhoudt de schooluitval zich per mbo-sector voor de sectoroverstijgende programma's? Gediplomeerden van het *intersectoraal programma* hebben in de sector *economie* de hoogste uitval (9%), in de overige sectoren een uitval van ongeveer 3 procent. Gediplomeerden van de *ict-route* stoppen het vaakst met het onderwijs in de sector *economie* (10%). *sport, dienstverlening en veiligheid* hebben ook de hoogste uitval in de sector *economie* (17%). De gediplomeerden van de *technologie in de gl* hebben de hoogste uitval in de sector *economie* (4%) en de laagste in de sector *techniek* (1%).

	totaal*		economie		techniek		landbouw		zorg en welzijn	
	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval
intersectoraal programma	799	5%	285	9%	225	3%	35	3%	252	3%
ict-route	591	7%	306	10%	200	5%	14	14%	69	1%
sport dienstv. & veiligh.	1.412	12%	569	17%	111	15%	21	14%	701	7%
technologie in de gl	1.913	3%	791	4%	521	1%	75	3%	526	4%
totaal sector-overstijgende programma's	4.715	7%	1.951	10%	1.057	4%	145	6%	1.548	5%
economie	12.704	9%	9.181	9%	1.395	8%	188	7%	1.791	7%
techniek	12.408	8%	2.034	16%	9.478	6%	408	7%	406	8%
techniek breed	1.062	10%	206	18%	782	8%	23	0%	37	5%
landbouw	7.958	7%	1.916	12%	1.459	8%	2.462	5%	2.082	5%
zorg	15.252	7%	3.388	11%	659	7%	376	8%	10.739	11%
totaal 'traditionele' vmbo	49.384	8%	16.725	11%	13.773	7%	3.457	5%	15.055	5%
vmbo tl	29.371	5%	12.015	6%	6.850	4%	1.200	3%	9.278	4%

* Totaal aantal doorstromers komt niet overal volledig overeen met de optelsom van doorstromers naar de sectoren economie, techniek, landbouw of zorg en welzijn omdat enkele deelnemers niet kon worden ingedeeld in een specifieke mbo-sector.

Tabel 5.6 – Voortijdig schooluitval gediplomeerde vmbo-leerlingen na twee jaar naar mbo-sector voor cohort 2008/2009

Voor de mbo-doorstromers van de traditionele vmbo-sectoren geldt dat ze het hoogste percentage uitval hebben in mbo-sector *economie*. De uitval is voor de mbo-doorstromers van de traditionele vmbo-sectoren het laagst in de mbo-sector *landbouw* en *zorg en welzijn*.

Schooluitval na twee jaar per mbo-niveau

Hoe verhoudt de uitval op het mbo zich ten opzichte van het mbo-niveau waar de gediplomeerden van het vmbo instroomden? In tabel 5.2 zagen we dat ongeveer de helft van de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's naar een niveau 4-opleiding gaat. Gediplomeerden van *sport, dienstverlening en veiligheid* vormen hierop een uitzondering, hiervan stroomt ruim 40 procent door in een mbo-

niveau 2 opleiding. Is er verschil in schooluitval tussen de verschillende mbo-niveaus? Dit staat weergegeven in tabel 5.7.

Per sector staat steeds in de eerste kolom het aantal vmbo-ers dat in het eerste jaar na diplomering voor een mbo-niveau in deze sector heeft gekozen. In de tweede kolom staat steeds het percentage van deze groep dat in het tweede jaar na diplomering met de opleiding is gestopt.

	totaal*		mbo-niveau 1		mbo-niveau 2		mbo-niveau 3		mbo-niveau 4	
	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval	aantal (n= 100%)	school- uitval
intersectoraal programma	799	5%	13	0%	253	11%	160	2%	373	2%
ict-route	591	7%	7	14%	159	11%	155	8%	270	4%
sport dienstv. & veilig.	1.412	12%	16	19%	565	19%	470	7%	361	7%
technologie in de gl	1.913	3%	8	13%	121	13%	413	3%	1.371	2%
<i>totaal sector-overstijgende programma's</i>	4.715	7%	44	11%	1.098	16%	1.198	5%	2.375	3%
economie	12.704	9%	96	21%	5.152	12%	3.183	8%	4.273	5%
techniek	12.408	8%	305	19%	7.811	10%	1.296	5%	2.996	4%
techniek breed	1.062	10%	24	25%	684	12%	113	7%	241	3%
landbouw	7.958	7%	120	18%	3.810	11%	2.007	5%	2.021	2%
zorg	15.252	7%	110	23%	6.734	9%	4.504	5%	3.904	3%
<i>totaal 'traditionele' vmbo</i>	49.384	8%	655	20%	24.191	10%	11.103	6%	13.435	4%
vmbo tl	29.371	5%	61	16%	1.790	20%	6.246	4%	21.274	3%

* Totaal aantal doorstromers komt niet overal volledig overeen met de optelsom van doorstromers naar de mbo-niveaus omdat enkele deelnemers niet kon worden ingedeeld in een specifieke mbo-niveau.

Tabel 5.7 – Voortijdig schooluitval gediplomeerde vmbo-leerlingen na twee jaar naar mbo-sectoren naar mbo-niveau voor cohort 2008/2009

In de tabel is te zien dat de schooluitval het grootst is bij de lagere mbo-niveaus. In alle mbo-sectoren is de uitval procentueel het laagst bij de deelnemers uit mbo-niveau 3 en 4. Dit verschilt nauwelijks tussen de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's, van de traditionele vmbo-sectoren of van de vmbo-tl. De

uitval op de niveau 1-opleiding is enerzijds te verklaren doordat maximaal een jaar duurt. Het is mogelijk dat na afronding van de eenjarige niveau 1-opleiding de leerling in de verleiding komt om niet voor een nieuwe opleiding in te schrijven. Anderzijds geeft de niveau 1-opleiding nog geen startkwalificatie.

Waar er in de totale uitval weinig verschil zit tussen de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-sectoren, kan dit per mbo-niveau wisselen. Ongeveer één op de tien doorstromers uit de sectoroverstijgende programma's valt na twee jaar uit op mbo-niveau 1, tegen één op de vijf doorstromers uit de traditionele vmbo-sectoren.

De uitval na twee jaar in de niveau 2-opleidingen is voor de doorstromers uit het *intersectoraal programma*, de *ict-route* en *technologie in de gl* nagenoeg gelijk aan de uitval in de traditionele vmbo-sectoren (circa één op de tien). *sport, dienstverlening en veiligheid* heeft een hogere uitval, ongeveer 19 procent. Doordat de helft van de gediplomeerden die naar een mbo-niveau 2 opleiding gaan afkomstig zijn uit *sport, dienstverlening en veiligheid*, is het uitval percentage van het totaal aantal doorstromers uit de sectoroverstijgende programma's hoger dan het percentage van het totaal aantal doorstromers uit de traditionele vmbo-sectoren. De uitval van doorstromers uit het *intersectoraal programma* en *technologie in de gl* is in mbo-niveau 3 en 4 het laagst.

6 Doorstroom van vmbo-gediplomeerden naar havo

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de doorstroom van de vmbo-gediplomeerden naar havo. Voor welk profiel kiezen de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-sectoren zoal? Dit wordt belicht in de volgende paragraaf. In paragraaf 6.2 kijken we vervolgens wie er na twee jaar nog in hetzelfde profiel zit en naar de schooluitval.

6.2 Profielkeuze van vmbo-gediplomeerden na één jaar op de havo

In paragraaf 4.2 zagen we al dat een klein deel van de gediplomeerde vmbo-ers doorstroomt naar het havo. Bij de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-opleidingen gaat ongeveer 5 en 1 procent van de gediplomeerden naar havo. Bij de gediplomeerden van de *technologie in de gl* lag dit percentage hoger, ongeveer 10 procent. Dit staat nogmaals weergegeven in de eerste kolom van tabel 6.1. Indien de gediplomeerde vmbo-ers doorstromen naar havo, welk profiel kiezen ze dan? Dit staat in tabel 6.1 weergegeven.

De doorstroomcijfers naar havo worden grotendeels bepaald door de gediplomeerden van de *technologie in de gl*. Deze gediplomeerden vormen 79 procent van de havo-doorstroom uit de sectoroverstijgende programma's. Het aantal gediplomeerden uit de intersectorale programma en de *ict-route* naar havo is erg klein, in cohort 2009/2010 respectievelijk 26 en 13 gediplomeerden. Uit *sport, dienstverlening en veiligheid* stroomde uit beide cohorten niemand door naar havo.

Het profiel *economie/ maatschappij* is over het algemeen het meest in trek bij de afgestudeerde vmbo-ers die doorstromen naar havo. Uit de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-sectoren kiest ongeveer de helft van de havo-doorstromers dit profiel. Van cohort 2008 is dit respectievelijk 46 en 55 procent, in cohort 2009 is dit voor beide vmbo-onderdelen gestegen naar 57 procent. In beide cohorten kiest ongeveer een op de vijf voor *cultuur/maatschappij*.

cohort	sector	% naar havo	cultuur/maatschappij	economie/maatschappij	natuur/gezondheid	natuur/techniek	combinaties	totaal (n=100%)
2008/2009	intersectoraal programma	4%	13%	51%	26%	5%	5%	39
	ict-route	3%	30%	35%	13%	17%	4%	23
	sport dienstv. & veilig.	-	-	-	-	-	-	0
	technologie in de gl	10%	19%	47%	17%	12%	6%	227
	<i>totaal sector-overstijgende programma's</i>	5%	19%	46%	18%	12%	6%	289
	economie	1%	17%	76%	3%	2%	2%	170
	techniek*	0%	27%	37%	18%	12%	6%	118
	landbouw	1%	20%	20%	0%	40%	20%	5
	zorg	0%	24%	30%	31%	9%	6%	67
	<i>totaal traditionele vmbo-sectoren</i>	1%	22%	54%	13%	7%	4%	360
	vmbo-tl	21%	22%	38%	17%	14%	9%	8.234
2009/2010	intersectoraal programma	2%	8%	54%	27%	12%	0%	26
	ict-route	2%	31%	46%	8%	15%	0%	13
	sport dienstv. & veilig.	-	-	-	-	-	-	0
	technologie in de gl	10%	22%	58%	10%	6%	4%	263
	<i>totaal sector-overstijgende programma's</i>	5%	21%	57%	12%	6%	4%	302
	economie	1%	16%	74%	5%	2%	2%	167
	techniek*	0%	26%	30%	22%	15%	7%	44
	landbouw	1%	0%	80%	0%	0%	20%	61
	zorg	0%	20%	48%	17%	8%	6%	55
	<i>totaal traditionele vmbo-sectoren</i>	1%	20%	57%	12%	7%	4%	327
	vmbo-tl	20%	20%	53%	13%	8%	6%	7.716

* Wegens het kleine aantal gediplomeerden uit vmbo techniek breed dat doorstroomt naar de havo, zijn deze samengevoegd met de sector techniek.

Tabel 6.1 – Gediplomeerde vmbo-leerlingen die doorstromen naar havo, naar keuzeprofiel, een jaar na behalen vmbo-diploma

Hebben de gediplomeerden uit de traditionele vmbo-sectoren ook een favoriet profiel? De gediplomeerden uit de sectoren *economie* en *landbouw* kiezen voornamelijk voor het profiel *economie/ maatschappij*. Doorstromers afkomstig uit de sector *techniek* kiezen op de havo ook voor *economie/ maatschappij* of voor *cultuur/ techniek*. Afgestudeerden uit de sector *zorg* kiezen het meest voor de sector *cultuur/ maatschappij*.

6.3 De vmbo-gediplomeerden na twee jaar op de havo

In deze paragraaf bekijken we van de gediplomeerden van cohort 2008/2009 die naar de havo doorstroomden, hun positie na twee jaar. Als eerste zullen we per profiel toelichten welk deel nog steeds het oorspronkelijke havo-profiel volgt, vervolgens kijken we naar de wisseling van profiel en de schooluitval⁵ per profiel. Doordat het aantal gediplomeerden dat naar het havo doorstroomt klein is, geven we alleen de totaalcijfers van de sectoroverstijgende programma's, de traditionele vmbo-sectoren en vmbo-tl.

In tabel 6.2 staat de wisseling van profiel en de schooluitval van de havo-doorstromers, in het tweede jaar na behalen van het vmbo-diploma.

cohort	Sector	zelfde profiel	andere profiel	gestopt met havo	uit onderwijs	totaal (n=100%)
2008/2009	sectoroverstijgende programma's	71%	9%	16%	3%	289
	traditionele vmbo-sectoren	71%	10%	16%	2%	372
	vmbo-tl	71%	9%	17%	3%	8.430

Tabel 6.2 – Wisseling van profiel en uitval in het tweede jaar na behalen vmbo-diploma

Uit de tabel blijkt dat er weinig verschil is tussen de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's, de traditionele vmbo-sectoren en vmbo-tl. In alle drie de sectoren heeft ongeveer 71 procent in het tweede jaar nog hetzelfde havo-profiel. Ongeveer één op de tien koos een ander havo-profiel. Van de gediplomeerden is ongeveer 16 procent gestopt met havo, 3 procent volgt in het tweede jaar geen opleiding.

5 Schooluitval betreft hier leerlingen die na het behalen van hun vmbo-diploma voortijdig met het onderwijs zijn gestopt.

Wisseling van profiel per havo-profiel

In hoeverre blijven de gediplomeerden van de vmbo-programma's hetzelfde havo-profiel volgen? Dit staat in tabel 6.3. Per havo-profiel staat eerst het aantal doorgestroomde vmbo-gediplomeerden en vervolgens het aandeel wat nog steeds in hetzelfde havo-profiel zit.

cohort	sector	cultuur/ maatschappij		economie/ maatschappij		natuur/ gezond- heid		natuur/ techniek	
		aantal (n=100 %)	na 2 jaar zelfde profiel	aantal (n=100 %)	na 2 jaar zelfde profiel	aantal (n=100 %)	na 2 jaar zelfde profiel	aantal (n=100 %)	na 2 jaar zelfde profiel
2008/ 2009	totaal sector- overstijgende programma's	54	80%	134	78%	51	73%	34	65%
	totaal tradi- tionele vmbo sectoren	78	76%	194	79%	47	74%	26	58%
	vmbo-tl	1.722	77%	4.447	77%	1.031	73%	7.31	66%

Tabel 6.3 – Doorstroom van aantal gediplomeerde vmbo-leerlingen naar havo-profiel en percentage hiervan dat na 2 jaar nog hetzelfde profiel volgt

Uit tabel 6.3 blijkt dat de vmbo-ers van de sectoroverstijgende programma's het vaakst het profiel *cultuur/maatschappij* en *economie/maatschappij* behouden. Ze wisselen sneller uit het profiel *natuur/techniek*, na twee jaar heeft 65 procent nog steeds dit profiel. Dit is vergelijkbaar met de gediplomeerden van de traditionele vmbo-sectoren en van vmbo-tl.

Schooluitval na twee jaar per havo-profiel

Verschildt de schooluitval tussen de havo-profielen? Dit is in tabel 6.4 voor de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's en de traditionele sectoren weergegeven.

cohort	sector	cultuur/ maatschappij		economie/ maatschappij		natuur/ gezond- heid		natuur/ techniek	
		aantal (n= 100%)	voor- tijdig school- uitval	aantal (n= 100%)	voor- tijdig school- uitval	aantal (n= 100%)	voor- tijdig school- uitval	aantal (n= 100%)	voor- tijdig school- uitval
2008/ 2009	totaal sector- overstijgende programma's	54	4%	134	4%	51	2%	34	0%
	totaal tradi- tionale vmbo sectoren	78	5%	194	2%	47	2%	26	0%
	vmbo-tl	1.722	4%	4.447	3%	1.031	2%	7.31	4%

Tabel 6.4 – Voortijdig schooluitval gediplomeerde vmbo-leerlingen na twee jaar naar havo-profiel

Uit de tabel blijken geen grote verschillen in schooluitval tussen de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-sectoren. De schooluitval op havo lijkt voor deze vmbo-ers het kleinst bij de profielen *na-tuur/gezondheid* en *natuur/techniek*.

7 Samenvatting

7.1 Inleiding

In het vmbo dienen leerlingen in een vroeg stadium te kiezen voor een bepaalde sector en daarmee dus ook een beroepensector. Voor veel leerlingen komt dit keuzemoment te vroeg. Het gevolg is dat veel leerlingen later op het mbo wisselen van opleiding of uitvallen.

Om leerlingen beter in staat te stellen een goede keuze te maken, bieden steeds meer vmbo's sectoroverstijgende programma's aan. Deze zijn breed georiënteerd op verschillende soorten werk zodat leerlingen bewuster een keuze voor een mbo-opleiding kunnen maken. Nu de eerste twee leerling-cohorten van de sectoroverstijgende programma's examen hebben gedaan, kan gekeken worden in hoeverre het lukt om de uitval op het mbo te verminderen.

In dit rapport is verslag gedaan van de in-, uit- en doorstroomcijfers van de sectoroverstijgende programma's van de eerste twee cohorten. Deze worden vergeleken met de cijfers van de traditionele vmbo-opleidingen. De gegevens die hiervoor zijn gebruikt zijn afkomstig van DUO, gebaseerd op de BRON-bestanden.

7.2 In- en uitstroom van de sectoroverstijgende programma's

Het aantal leerlingen in de sectoroverstijgende programma's groeit. Sinds 2008 is dit aantal met de helft toegenomen tot 13.165 leerlingen. Dit komt deels omdat meer vmbo-instellingen sectoroverstijgende programma's aanbieden. Desondanks is deze groei opmerkelijk want sinds 2008 is de instroom in de overige vmbo-sectoren met bijna een tiende afgenomen.

Binnen de sectoroverstijgende programma's wisselt de groei per onderdeel. De *ICT-route* blijft redelijk stabiel, terwijl de opleiding *intersectoraal* verdrievoudigd is. De toename van het aantal leerlingen is deels te wijten aan een toename van het aantal scholen dat deze programma's aanbiedt.

Van het cohort 2008/2009 en 2009/2010 is respectievelijk 94 en 93 procent geslaagd. Deze percentages zijn net iets hoger dan de slagingspercentages van de ‘traditionele’ sectoren in het vmbo, waar dit in beide cohorten 91 procent is.

7.3 Doorstroom naar onderwijssectoren

De doorstroomcijfers van de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma’s verschillen weinig van de gediplomeerden van de overige vmbo-sectoren. Voor beide groepen geldt dat het grootste deel doorstroomt naar het mbo en ongeveer 4 procent verlaat met een vmbo-diploma vroegtijdig het onderwijs⁶. Er stroomt een iets groter percentage vmbo-gediplomeerden uit de sectoroverstijgende programma’s door naar havo, dan uit de traditionele vmbo-sectoren, in beide cohorten respectievelijk 5 en 1 procent. Bij *technologie in de gl* is de doorstroom naar havo zelfs 10 procent.

Na twee jaar blijven de doorstromers vaker op het mbo dan op havo

Hoe doen de voormalige leerlingen van de vier programma’s het op het mbo en havo?

Na twee jaar zit nog steeds 92 procent op het mbo, gaat 1 procent naar een ander onderwijstype en is 7 procent met het onderwijs gestopt. De mbo-doorstromers van *sport, dienstverlening en veiligheid* wijken hier van af, na twee jaar zit 88 procent nog op het mbo en is 12 procent met het onderwijs gestopt.

Hoe doen de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma’s het op havo?

Na twee jaar zit ongeveer 80 procent van de gediplomeerden die zijn doorgestroomd naar het havo, nog steeds op het havo, volgt 18 procent ander onderwijs en is 2 procent gestopt met school. Deze percentages voor het mbo en havo verschillen nauwelijks met de percentages voor de traditionele vmbo-sectoren.

Een derde van de schooluitvallers keert na twee jaar terug in het onderwijs

Na het behalen van hun vmbo-diploma kiest ongeveer 4 procent om geen vervolgopleiding te doen. Wat doen zij twee jaar na hun diplomering? Ongeveer een derde is dan weer terug in het onderwijs. Dit geldt voor de gediplomeerde uitvallers uit de sectoroverstijgende programma’s, de traditionele vmbo-sectoren en vmbo-tl.

6 Schoolverlaters betreft in dit rapport uitsluitend gediplomeerden van het vmbo die niet terugkeren in het onderwijs. Zij kiezen na afronding van het vmbo geen vervolgopleiding en hebben dus nog geen startkwalificatie.

7.4 Doorstroom binnen het mbo

De gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's kiezen het vaakst voor de sector *economie* (41%). Bij de gediplomeerden uit *sport, dienstverlening en veiligheid* is de sector *zorg en welzijn* favoriet (50%).

Sectoroverstijgende programma's hoger mbo-niveau

Over het algemeen stromen de gediplomeerden uit de sectoroverstijgende programma's op een hoger mbo-niveau in dan de gediplomeerden uit de traditionele vmbo-sectoren. De helft van de vmbo-ers uit de sectoroverstijgende programma's gaat naar mbo-niveau 4. Bij *technologie in de gl* is dit zelfs bijna driekwart. Gediplomeerden uit de traditionele vmbo-sectoren stromen meestal in op niveau 2, dit is ongeveer de helft.

Het sectoroverstijgende programma *sport, dienstverlening en veiligheid* vormt een uitzondering, hiervan stroomt de meerderheid (40%) net als de traditionele vmbo-sectoren door naar mbo niveau 2.

De doorstromers uit de sectoroverstijgende programma's kiezen op alle mbo-niveaus ook iets vaker voor een BOL-opleiding dan de gediplomeerden uit de traditionele vmbo-sectoren.

Na twee jaar weinig verschil in switchers van mbo-sector

Na twee jaar is het aandeel dat nog steeds binnen dezelfde sector een mbo-opleiding volgt, ongeveer gelijk aan het aandeel vmbo-ers uit de traditionele sectoren. Gediplomeerden van *Technologie in de GL* blijven het vaakst binnen de eigen sector. Bij de gediplomeerden van *Sport Dienstverlening en Veiligheid* is dit het laagst; ongeveer driekwart blijft binnen de eigen sector.

Gediplomeerden van de traditionele vmbo-sectoren wisselen over het algemeen iets vaker van mbo-sector, indien de vmbo-sector verschilt van de mbo-sector.

Na twee jaar weinig verschil in schooluitval op tussen de mbo-sectoren, wel in mbo-niveau

Het percentage mbo-ers dat twee jaar na behalen van het vmbo-diploma het onderwijs verlaat, is nagenoeg gelijk tussen de gediplomeerden van de sectoroverstijgende programma's en de traditionele vmbo-sectoren. Respectievelijk is de schooluitval 7 en 8 procent. De schooluitval is het grootst bij de mbo-doorstromers van *Sport Dienstverlening en Veiligheid*; na twee jaar heeft ruim één op de tien het onderwijs verlaten.

Binnen de mbo-sector *economie* is de schooluitval met 10 procent het grootst. Per sector is er nauwelijks verschil in uitval tussen de sectoroverstijgende en de traditionele vmbo-sectoren.

Er is wel een verschil in schooluitval naar mbo-niveau. De schooluitval twee jaar na diplomering is het grootst bij de lagere mbo-niveaus en het laagst bij de deelnemers uit mbo-niveau 3 en 4. Dit verschilt nauwelijks tussen de gediplomeerden van de verschillende vmbo-programma's. Enerzijds is de hogere uitval bij de lagere niveaus te verklaren doordat de mbo niveau 1-opleidingen korter duren, anderzijds geeft een niveau 1-opleiding nog geen startkwalificatie. De uitval van doorstromers uit het *intersectoraal programma* en *technologie in de gl* is in mbo-niveau 3 en 4 het laagst.

7.5 Doorstroom binnen havo

Binnen de sectoroverstijgende programma's stromen met name de gediplomeerden van de *technologie in de gl* door naar het havo. Dit programma levert 79 procent van de havo-doorstromers uit de sectoroverstijgende programma's. Ongeveer de helft kiest voor de het profiel *economie/maatschappij*. Hierin is weinig verschil met de traditionele vmbo-sectoren.

Na twee jaar wisselen de gediplomeerden het minst van profiel als ze gekozen hebben voor *cultuur/maatschappij* of voor *economie/maatschappij*. De schooluitval is het laagst bij *natuur/gezondheid* en *natuur/techniek*. Dit verschilt nauwelijks ten opzichte van de gediplomeerden uit de traditionele vmbo-sectoren.

7.6 Tot slot

In dit rapport zijn de in-, uit- en doorstroomcijfers van de sectoroverstijgende programma's belicht. We zagen dat de instroom in deze programma's stijgt, terwijl de instroom in de overige vmbo-sectoren daalt, mede als gevolg van een groter sectoroverstijgend aanbod. Sectoroverstijgende programma's hebben een iets hoger slagingspercentage. Als deze geslaagden naar het mbo gaan, stromen ze vaker in op een niveau 4-opleiding. We zien na twee jaar weinig verschil in switchen tussen de sectoren of in schooluitval ten opzichte van de traditionele vmbo-sectoren.

Binnen de sectoroverstijgende programma's wijkt *sport, dienstverlening en veiligheid* iets af van de andere programma's. Ze stromen voornamelijk in op mbo niveau 2-opleidingen en het minst in niveau 4. Het aandeel dat één en twee jaar na diplomering stopt met het onderwijs is hier het grootst. Hoewel het aandeel dat na twee jaar terugkeert in het onderwijs in dit programma ook het grootst is.

Binnen de sectoroverstijgende programma's stijgt *technologie in de gl* op een aantal onderdelen boven het gemiddelde uit. Bijna driekwart van de mbo-doorstromers uit dit programma begint aan een niveau 4 opleiding. Ze hebben het laagste schooluitval en de minste switchers.